

KLIIMAMINISTEERIUM

K Ä S K K I R I

Tallinn

25.06.2024 nr 1-2/24/264

Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2024–2025 tegevuskava ja eelarve kinnitamine Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondliku arendamiseks

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel:

1. Kehtestan toetuse andmise tingimused ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2024–2025 poliitikaeesmärgi nr 6 „Õiglane üleminek“ meetme nr 21.6.1.8 sekkumise tegevuse „Jäätmekäitluse piirkondlik arendamine“ elluviimiseks (lisa 1).
2. Kinnitan toetuse andmise Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondlikuks arendamiseks 2024–2025 tervikeelarve (lisa 2).
3. Määran Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus täitma toetatavate tegevuste elluviija ülesandeid.

Käskkirja saab vaidlustada 30 päeva jooksul arvates selle teatavakstegemisest, esitades vaide Kliimaministeeriumile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras, arvestades 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 31.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
kliimaminister

Saata: SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahandusministeerium

Lisa 1: Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2024-2025 tegevuskava ja eelarve kinnitamine Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondlikuks arendamiseks

1. Reguleerimisala

- 1.1. Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi nr 6 „Õiglane üleminek“ alusel Ida-Viru maakonna piirkondliku jäätmekäitlusala vajaduse ja potentsiaali analüüsimiseks.
- 1.2. Toetust eraldatakse Eesti riigi 2023.-2026. aasta eelarvestrateegia programmi „Keskkonnakaitse ja -kasutus“ meetme „Ringmajanduse korraldamine“ tegevuse „Jäätmemajanduse korraldamine“ tulemuste saavutamiseks.
- 1.3. Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide Vabariigi Valitsuse kinnitatud meetmete nimekirja meetmes „Ringmajanduse korraldamine“ number 21.6.1.8. Tegemist on 2. tegevussuuna: "Keskkond ja sotsiaalne kaasatus": sekkumise "Kaevandamisega ja põlevkivi töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja jäätmekäitluse piirkondlik arendamine " tegevusega "Jäätmekäitluse piirkondlik arendamine".
- 1.4. Toetatavate tegevuste valikul lähtutakse ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud läbivatest valikukriteeriumidest ja -metoodikast. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ühendmäärus) §-le 7.

2. Toetuse andmise eesmärk

- 2.1. Toetuse andmise eesmärk on Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondliku arenguvajaduse ja potentsiaali väljaselgitamine ning arendamiseks vajalike analüüside teostamine.
- 2.2. Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706) artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi Eesti 2035) aluspõhimõtete hoidmisesse ning sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ saavutamisse.
- 2.3. Eesti 2035 aluspõhimõtete hoidmist ja sihtide saavutamisele kaasa aitamist tasakaalustatud regionaalse arengu ning keskkonna- ja kliimaeesmärke toetaval moel hinnatakse toetuse andmisel järgmiste näitajate kaudu: „Väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL-i võrdluses“, „Ligipääsetavuse näitaja“, „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“ ja „Ringleva materjali määr“.

3. Toetatavad tegevused ja näitajad

Sekkumise raames toetatakse järgmisi tegevusi:

- 3.1. Uuringu läbiviimine ja aruande koostamine, mis hõlmab endas vähemalt:
 - 3.1.1. Ida-Viru maakonna jäätmekäitlusala võimekuse, puudujääkide ja potentsiaali analüüsi, mille käigus selgitatakse välja, milliste jäätmeliikide osas on maakonnas käitlusvõimekus puudulik;

- 3.1.2. analüüsi jäätmeliikide kohta, mille käitlemine oleks majanduslikult jätkusuutlik;
- 3.1.3. analüüsi, milline jäätmekäitlus- või ringmajanduskeskus (edaspidi ka *keskus*) või asutus looks Ida-Virumaal enim uusi töökohti, oleks kohalikele ligipääsetav ning kooskõlas “ei kahjusta oluliselt” põhimõttega;
- 3.1.4. analüüsi, milline keskus panustaks riikliku ringmajanduse edendamisse ja kliimanetraalsuse ning jäätmekäitlusele seatud sihtarvude saavutamisse luues ühtlasi sünergiat erinevate jäätmeliikide ja -voogude ning piirkonnas tekkivate kõrvalsaaduste jms vaatest;
- 3.1.5. analüüsi käesoleva käskkirja eesmärkidesse panustava ja maakonna jäätmekäitlusalaste vajaduste ja võimekuse toetamiseks vajaliku keskuse rajamiseks sobiva asukoha valimiseks, võttes arvesse ligipääsetavust, tööjõu kättesaadavust, kehtivaid üld- ja detailplaneeringuid ja maakondlikke strateegiadokumente;
- 3.1.6. vähemalt kahe punktis 3.1.5. kirjeldatud erineva asukohavaliku analüüs, sealhulgas nende asukohtade sobivus sotsiaalmajanduslikust ning keskkonna vaatest (koostatakse keskkonnamõjude eelhindang);
- 3.1.7. maakonnas tegutsevate ettevõtete valmisoleku analüüs punktis 3.1.6 nimetatud asukohtades keskuse käitamiseks;
- 3.1.8. loodava keskuse käitamise võimaluste analüüs riigiabi aspektist;
- 3.1.9. keskkuses uut tüüpi tehnoloogiate kasutusvõimaluste ja tasuvuse analüüsi.
- 3.2. Toetatakse tegevusi, mis ei tekita Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju.
- 3.3. Õiglase Ülemineku Fondist ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231/1, 30.06.2021, lk 1–20) artiklis 9 sätestatud investeeringuid.
- 3.4. Punktis 3 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad:

Tabel 1. Punktis 3 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad

Tegevuse nimetus	Väljundnäitaja	Selgitus
3.1. Ida-Virumaa piirkondliku jäätmekäitlusala vajaduse ja potentsiaali uuring	läbiviidud uuringute arv: 1	tegevuse tulemusel valmib uuringu aruanne, mille tulemusele tuginevad projekti järgmise etapi tegevused

4. Tulemused

- 4.1. Punktis 3.1 nimetatud tegevuse tulemusel valmib uuringu aruanne, mis sisaldab endas vähemalt järgmisi andmeid:
 - 4.1.1. Ida-Virumaal tekkivate jäätmevoogude kogused jäätmeliikide kaupa;
 - 4.1.2. Ida-Virumaal tegutsevate jäätmekäitlusettevõtete käitlusvõimekused ja senised praktikad jäätmete käitlemisel;
 - 4.1.3. võimalused Ida-Virumaal tekkivate jäätmete ringlussevõtuks, taaskasutamiseks ja korduskasutuseks ettevalmistamiseks tekkekoha läheduses;
 - 4.1.4. Eestis mittekäideldavate jäätmeliikide käitlusvõimekused võttes arvesse teiste Euroopa Liidu liikmesriikide praktikaid ja Ida-Virumaa potentsiaali nende praktikate ülevõtmiseks;
 - 4.1.5. jäätmekäitlusvõimekuse laiendamisega potentsiaalselt loodavate töökohtade arv ja profiil;
 - 4.1.6. võrldavad kirjeldused jäätmekäitlus- või ringmajanduskeskuse majanduslikuks käitamiseks, analüüsides vähemalt järgmisi võimalusi:
 - 4.1.6.1. keskuse rajab riik ja keskust käitab riigi äriühing ministri korralduse alusel

- 4.1.6.2. keskuse rajab riik ja keskust käitab riigihanke võitnud eraettevõtte lepingu alusel
- 4.1.6.3. keskus rajatakse avaliku ja erasektori partnerlusprojektina.

4.1.7. Ida-Virumaal tegutsevate või alustavate ettevõtete valmisolek uue ringmajanduskeskuse rajamiseks või olemasoleva jäätmekäitlusettevõtte laiendamiseks;

5. Rakendusasutus, rakendusüksus ja elluviija

- 5.1. Rakendusasutus on Kliimaministeerium (edaspidi ka rakendusasutus).
- 5.2. Rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi rakendusüksus).
- 5.3. Tegevuste elluviija on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi elluviija).

6. Elluviija kohustused

- 6.1. Elluviija vastutab, et meetme tegevused aitavad lahendada „Eesti 2035“ arenguvajadusi ning vastavad toetuse andmise tingimustele.
- 6.2. Elluviija vastutab punktis 3.1. kirjeldatud uuringu lähteülesande koostamise eest.
- 6.3. Elluviija vastutab punktis 3.1. kirjeldatud uuringu teostaja leidmiseks riigihanke korraldamise eest.
- 6.4. Elluviija järgib riigihanke korraldamisel riigihangete seaduses sätestatut.
- 6.5. Elluviija täidab teavituskohustust vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a. määrusele nr 54 „Perioodi 2021-2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine.“
- 6.6. Elluviija tagab kõigis projektiga seonduvates avalikkusele suunatud tegevustes ligipääsetavuse.
- 6.7. Elluviija säilitab tegevuste elluviimisega seotud dokumente, sealhulgas abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 82 lõikele 1 viis aastat elluviijale tehtud lõppmakse tegemise aasta 31. detsembrist arvates.
- 6.8. Elluviija esitab rakendusüksusele maksete prognoosi ja info projekti kavandataivate, elluviidavate või lõpetatud riigihangete kohta igal aastal 1. juuliks ja 1. detsembriks.
- 6.9. Elluviija esitab rakendusüksusele viie tööpäeva jooksul juhtrühmas kokku lepitud aastase tegevuskava ja eelarve.
- 6.10. Elluviijale kohaldatakse toetuse saaja kohta ühendmääruses sätestatut.

7. Projekti juhtrühm

- 7.1. Elluviija moodustab projekti juhtrühma ja korraldab selle tööd.
- 7.2. Projekti juhtrühm koosneb Kliimaministeeriumi, elluviija, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri ja Ida-Virumaa Omaavalitsuste Liidu esindajatest.
- 7.3. Projekti juhtrühma kaasatakse vaatlejana rakendusüksuse esindaja.
- 7.4. Projekti juhtrühm koordineerib projekti rakendamist, hindab projekti rakendamise edukust ning kinnitab projekti detailse tegevuskava, hankeplaani, aastaeelarve, projekti vahearuanded ja projekti lõpparuande.
- 7.5. Projekti juhtrühm kinnitab punktis 4.1. kirjeldatud uuringu aruande.
- 7.6. Projekti juhtrühm arvestab otsuste tegemisel kuluefektiivsust, abikõlblike kulude võimalikkust, projekti eesmärke, tulemusi ja näitajaid.
- 7.7. Projekti juhtrühm lähtub tegevuste valikul ühendmääruse §7 lõikes 1 nimetatud valikukriteeriumitest ja metoodikast.
- 7.8. Projekti elluviija ei osale projekti rakendamise edukuse hindamisel.
- 7.9. Projekti juhtrühmal on õigus eelarve piires eelarveridasid muuta.
- 7.10. Projekti juhtrühm kinnitab toetatavate tegevuste raames iga-aastase tegevuskava eelneva aasta 15. detsembriks. 2024. aasta eelarve kinnitab juhtrühm 30 päeva jooksul käesoleva käskkirja jõustumisest.
- 7.11. Projekti juhtrühm võib langetada valiku punktis 3.1.6. kirjeldatud võimalike jäätmekäitlus- või ringmajanduskeskuse asukohtade vahel.

- 7.12. Projekti juhtrühm koostab punktis 3.1 kirjeldatud uuringu tulemustele tuginedes tegevuskava sekkumise järgmiseks etapiks.
- 7.13. Juhul kui juhtrühm ei jõua konsensusele, langetab otsuse Kliimaministeeriumi juhtkond.

8. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuaril 2024. a ja lõppeb 30. juunil 2025. .a.

9. Tegevuste eelarve

- 9.1. Toetust makstakse Õiglase Ülemineku Fondist ja tegevuse „Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondlik arendamine“ eraldatud 6 285 714,00 eurot, millest Õiglase Ülemineku Fondi toetus on 4 875 199,80 eurot ning riiklik kaasfinantseering 1 410 514,20 eurot.
- 9.2. Toetuse maksimaalne osakaal on 77,56% abikõlblikest kuludest ning projekti riikliku kaasfinantseerimise minimaalne osakaal on 22,44% abikõlblikest kuludest.
- 9.3. Käesoleva käskkirja alusel toetatavate tegevuste elluviimiseks eraldatakse 250 000 eurot, millest Õiglase Ülemineku Fondi toetus on 193 900,00 eurot ning riiklik kaasfinantseering 56 100,00 eurot.

10. Kulude abikõlblikkus

- 10.1. Kulu on abikõlblik, kui see vastab ühendmääruse §-dele 15 ja 21 ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustele.
- 10.2. Abikõlblikud on kulud, mis on vajalikud punktis 4 nimetatud tulemuste saavutamiseks, sealhulgas:
- 10.2.1. teavitamise, kaasamisürituste korraldamise ja avalikustamise kulud;
 - 10.2.2. ühtse määra alusel projekti kaudsed kulud, mis on nimetatud ühendmääruse §21 lõikes 4, seitsme protsendi ulatuses arvutades projekti otsesest abikõlblikust summast.
- 10.3. Abikõlblikud ei ole ühendmääruse §-s 17 nimetatud kulud.

11. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 11.1. Toetust makstakse abikõlbliku kulu hüvitamiseks ühendmääruse 6. peatükis sätestatud tingimusel ja korras.
- 11.2. Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse § 27 lõikes 1 punktis 1 nimetatud tingimustel.
- 11.3. Kaudseid kulusid makstakse ühtse määra alusel ühendmääruse §28 lõikes 3 nimetatud tingimustel seitsme protsendi ulatuses otsesest abikõlblikust summast.
- 11.4. Elluviija esitab maksetaotluse e-toetuste keskkonnas ja lisab maksetaotlusele rakendusüksuse nõudmisel kuludokumentide ja nende tasumist tõendavate ja muude asjakohaste dokumentide koopiad.
- 11.5. Elluviija esitab riigihanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui riigihange ei ole läbi viidud riigihangete registris ja hankelepingsus abikõlblike kulude summa ilma käibemaksuta on võrde 20 000 euroga või sellest suurem.
- 11.6. Maksetaotlus esitatakse kord kuus kulude kohta, mille maksumus ületab 60 000 eurot ja muudel juhtudel vähemalt kord kvartalis.
- 11.7. Rakendusüksus kontrollib 30 päeva jooksul maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust käesolevas käskkirjas toodud tingimustele. Puuduste korral määrab rakendusüksus elluviijale 15-päevase tähtaja nende kõrvaldamiseks. Menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub elluviijal puuduste kõrvaldamiseks.
- 11.8. Viimane maksetaotlus esitatakse pärast toetuse saamise tingimustega seotud ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist.
- 11.9. Lõppmakse tehakse ühe kalendrikuu jooksul pärast seda kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud.

- 11.10. Projekti kaudsete kuludega, mis on arvestatud ühtse määra alusel, seotud dokumente ei esitata.
- 11.11. Toetuse ettemakse võib elluviija taotlusel teha vastavalt ühendmääruse §-le 30:
 - 11.11.1. põhjendatud vajaduse korral kuni 40 protsendi ulatuses määratud maksmata toetuse summast;
 - 11.11.2. ettemakse kasutamise periood on üks aasta.

12. Riigihangete läbiviimise nõustamine ja kontrollimine

- 12.1. Elluviijal on õigus saada rakendusüksuselt riigihangete läbiviimiseks nõustamist.
- 12.2. Elluviija korraldab rakendusüksuse töötaja lisamise riigihangete registrisse hanke juurde vaatlejaks.
- 12.3. Elluviija teavitab rakendusüksust viivitamata hankelepingu sõlmimisest ja teeb rakendusüksusele sõlmitud hankelepingu kättesaadavaks.
- 12.4. Elluviija esitab rakendusüksusele teabe hankelepingu muudatuste ja selle põhjenduste kohta.

13. Aruandlus ja seire

- 13.1. Projekti elluviija esitab kuue kuu möödudes käskkirja kehtestamisest e-toetuste keskkonnas rakendusüksusele projekti vahearuande tööde edenemise kohta.
- 13.2. Projekti elluviija esitab e-toetuste keskkonnas rakendusüksusele projekti lõpparuande ühe kuu jooksul projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest.
- 13.3. Projekti lõpparuanne sisaldab projekti kõigi tegevuste ülevaadet.
- 13.4. Projekti elluviija kirjeldab Eesti 2035 aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamiseks ellu viidud tegevusi ja tegevuste tulemusi.

14. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsiooni tehakse ühendmääruse 7. peatüki kohaselt.

15. Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingute või otsuste peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaide rakendusüksusele vastavalt perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse §-le 31. Vaide vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Lisa 2: 2024-2025 tervikeelarve Ida-Virumaa jäätmekäitluse piirkondlikuks arendamiseks

Kogumaksumus (EUR)	Abikõlblik summa (EUR)	Toetuse summa (EUR)	Õiglase Ülemineku Fondi toetuse määr (%)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)	Riikliku kaasfinantseeringu määr (%)
250 000,00	250 000,00	193 100,00	77,24	56 900, 00	22,76

Tegevuse nimetus	Väljundnäitaja koos sihttasemega: 01.06.2024-30.06.2025	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Õiglase Ülemineku Fondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Ida-Virumaa piirkondlik jäätmekäitluse uuring	Läbiviidud uuringute arv: 1	232 500,00	179 583,00	52 917,00
Kaudsed kulud ühtse määra alusel (7%)		17 500,00	13 517,00	3 983,00